

చిన్నార్థులు సీఎం లిలీవ్ ఫుండ్ కు విరాక్తాలు గేకలించేడం అభినొద్దమ్యం

- కూరపాటి సూర్య తేజ్ భట్, ధరణి తేజ్ భట్ను అభినందించిన ఎంపీ చామల కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి.

తుర్రుయంజాల్ డిసెంబర్ 27, (శాసనసభ) : రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎంతో ప్రతిశ్వాస్తుకంగా అమలు చేస్తున్న సీఎం రిలీఫ్ ఫండ్ పద్కం నిరుపేదలకు ఎంతో అండగా నిలుస్తోందని, ఇలాంటి పద్కానికి చిన్నారులు విరాళాలు సేకరించి ఇవ్వడం అభినందనీయమని భువనగిరి ఎంపీ చామల కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి అన్నారు. తుర్రుయంజాల్ మునిసిపాలిటీ పరిధిలోని మన్సుగూడ హెవెన్స్ కార్బర్లో నివాసం ఉంటున్నాకూరపాల్ నరసింహరాజు, కుమారుడు కూతురు కూరపాటి సూర్య తేజ్ భట్, కూతురు కూరపాటి ధరణి తేజ్ భట్ లు మాంచెస్టర్ గ్లోబల్ స్యూల్స్ షట్టార్యు తేజ్ భట్ కివతరగతి, ధరణి తేజ్ భట్ వె తరగతి చదువుతు సీఎం రిలీఫ్ ఫండ్ కు విరాళాలు సేకరించారు. శుక్రవారం చామల కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి చిన్నారులను ప్రశ్నలకు

అల్పిన్నందించి, సన్మానించారు. ఈ
సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతు
గతంలోనూ ఈ చిన్నారులు కేరకల్
తుఫాన్లు సంభవించినప్పుడు విరాళాల
సేకరించి ఆ స్వాల్ఫ యూజమాన్యానికి
అందించడం జరిగిందని, ప్రతి
పొరుడూ సమాజం పట్ల బాధ్యతగత
ఉండాలని సూచించారు. విరాళాల
సేకరించిన అనంతరం త్వరలోనే
సీఎం రేవంత్ రెడ్డికి చిన్నారులు
అందజేస్తారని తెలిపారు. విద్యార్థులను
వెనుంటి ప్రోత్సహిస్తున్న తల్లిదండ్రులైన
అంతా లుక్కించిపోదు.

మన్స్తుషాన్ సింగ్ సేవలు మరువుర్చేసిని.

పుర్వయంజాల్, దినెంబర్ 27,(శాసనసభ) : భారతదేశానికి మాజీ ప్రధాని మనోహన్ సింగ్ విశిష్ట సేవలు అందించారని వారి మరణం దేశానికి తీర్మాని లోటు అని తుర్వయంజాల్ మున్సిపల్ కాంగ్రెస్ అడ్యక్షులూకొన్నిల్లార్ కొత్త కొత్త కుర్ర మంగమ్మ శివ కుమార్ అన్నారు. పుక్కవారం తుర్వయంజాల్ కూడిలో అంబేద్కర్ విగ్రహం వద్ద కొత్త కుర్ర మంగమ్మ శివ కుమార్ మనోహన్ సింగ్ విశిష్టానికి పూలమాలు చేసి నివాళల్పించారు. ఈ సందర్భంగా ఆమె మాట్లాడుతూ ఆర్థిక మంఱిగా, ప్రధానమంత్రిగా మనోహన్ దేశానికి ఎన్నో సేవలు అందించారని తెలిపారు. దేశ ప్రగతికి మనోహన్ సింగ్ చేసిన సేవలను మరువలేమన్నారు. ఆర్థిక మేధావి కుమమ్మత దేశానికి తీర్మాని లోటుని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను కొత్త వుంతలు తెక్కించిన ఘనత మనోహన్ సింగ్ దే అని అన్నారు. రోజుకార్బుకమంలో కొన్నిల్ల ప్లోర్ లీడర్ కోసికే ఖలయ్య, కొన్నిలల్ల కుంట గోపాల్ రెడ్డి. మర్లి మహేందర్ రెడ్డి, నారసి శేఖర్ గౌడ్, సామ భీమ రెడ్డి . కొంతం వెంకట్ రెడ్డి, మేకల పాండు, లోహిత రెడ్డి, మేక రాము, శేకాంత్, రమేష్, ఎరుకలి రవి, తడితరులు పాలొనారు.

గ్రామపంచాయతీ కాల్చుకుల సీమన్సులు ఏర్పడ్డించాలి.
కణ్ణ వేతనం 26 000 వేలు లువాలి

ప్రాంతము లోకమాన్యుల క్రిత్యులు వైపు ఉన్నారు.

- ಸಾರ್ಥಕ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ

చండూర్ డిసెంబర్ 27 (శాసనసభ మ్యాన్) : గ్రామపంచాయతీ కార్బోకుల సమస్యలు పరిష్కరించాలని మళ్ళీపర్సన్ విధానాన్ని రద్దు చేయాలని కనీస వేతన 26,000 వేలు ఇవ్వాలని సిఇటియు చండూరు మండల కన్సైనర్ జెప్రిపోతుల ధనంజయ ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేశారు. శుక్రవారం గ్రామపంచాయతీ కార్బోకులు రాష్ట్రప్రాప్తంగా జరుగుతున్న గ్రామపంచాయతీ పర్సన్ టోకెన్ సమ్మేళనం నందర్భంగా చండూరు మండల కేంద్రంలో సమ్మేళన నిర్వహించడం జరిగింది. ఈ నందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతు, గ్రామపంచాయతీ కార్బోకులకు ఎన్నికల ముందు ఇచ్చిన పోమీలను అమలు చేయాలని పెందింగ్లో ఉన్న వేతనాలను విపులు చేయాలనిఇయన అన్నారు. వేతనాలకు సపరేట్ గ్రాంట్ ఏర్పాటు చేయాలని ప్రతి కార్బోకునికి ప్రమాద బీమా తథాను సొకర్యం కల్పించాలని ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేశారు. అసెంబ్లీ సమావేశాలలో గ్రామపంచాయతీ కార్బోకుల సమస్యలపై చర్చించి వారి సమస్యలు పరిష్కరించాలని అన్నారు. లేనిపక్కంలో రాష్ట్రప్రాప్తంగా గ్రామపంచాయతీ కార్బోకుల సమ్మేళన వెళ్లడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారని పోచురించారు. ఈ కార్బోకుమంలో గ్రామపంచాయతీ పర్సన్ యూనియన్ జిల్లా సహాయ కార్యదర్శి ఏర్పుల పైదులు, గ్రామపంచాయతీ పర్సన్ యూనియన్ మండల కార్యదర్శి నాయకులు శంకర్, యూనియన్ నాయకులు ప్రపులత, బిక్కమయ్య, కృష్ణమయ్య, వెంకటమయ్య, లక్ష్మిమయ్య, మహేందర్, లింగమయ్య, కలమ్మ, అంజమ్మ, ఏర్పుల సత్తమయ్య, కురుమూర్తి కృష్ణమయ్య, బిక్కమయ్య, సాలమయ్య, శంకరమయ్య, తదితరులు పొల్పినారు.

మృతురాలి కుటుంబానికి ఆర్థిక సాయం.

చండూర్ డిసెంబర్ 27,(శాసన సభ): చండూరు పురపాలక సంఘం పరిధిలోని అంగదిపేట గ్రామానికి చెందిన మారగోని నర్సింహ్ భార్య సునీత గత కొత్తకాలంగా కిష్టీ సంబంధిత వ్యాధితో బాధపడుతూ మరణించింది. పుక్కవారం చండూర్ పురపాలక సంఘం కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులు అనుంత చంద్రశేఖర్ గౌడ్ కుటుంబ సభ్యులను పరామర్శించి సంతాపం తెలిపారు. ఆర్థికంగా ఇచ్చండి పదుపున్న ఆ కుటుంబానికి ఆర్థిక సహాయం చేసి ఆదుకున్నారు. కేసి శ్రీనివాసులు, నల్గుంటి మల్లేష్, గుండూరి జనార్థన్ , కల్తిట్ల మారయ్ తదితరులు పాల్గొన్నారు

బొల్లం రమాశంకర్ యాదవ్, కొంపెళ్లి వెంకటేశ
చిలువేరు బిక్షపతి, కొండ శ్రీకాంత్, చందు, కిరణ
శోయి శ్రీకాంత్, తదితరుణు కొల్పోనారు

కుంఠు

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

శనివారం 28 డిసెంబర్ - 2024 || 5పేజీ

ବିଷୟାଂଗୁଲକୁ ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରଭୁତ୍ବର କୃପା

నల్లవెల్లిలో దివ్యంగులకు బస్సు పాసుల పంపిణీ
దివ్యంగులందరూ సద్యనియోగం చేసుకోవాలి
మాజీ ఎంపిటిని ఈదులకంటి లక్ష్మీపతి గౌడ్

యూచారం శాసనసభ స్వాన్ (డిసెంబర్ 27):. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో దివ్యాంగులకు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి రేవంత్ రెడ్డి అండగా ఉంటుందని మాజీ ఎంపిటీసీ ఈదులకంటి లక్ష్మీపుతి గౌడ్ అన్నారు. హక్కవారం మండల పరిధిలో నల్లవెల్లి గ్రామంలో దివ్యాంగులకు ఉచితంగా బస్సు పొనులు వంపిటి కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాటల్లాడుతూ... దివ్యాంగులకు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం హింఘన్లు పెంచే ప్రయత్నం చేస్తుందని చెప్పారు. సబండవర్గాలకు కాంగ్రెస్ పార్టీతోనే పేద ప్రజలకు న్యాయం జరుగుతుందని ఆశాభావం వ్యక్తం చేశారు. దివ్యాంగులకు ప్రత్యేకంగా ఇంద్రమ్మ ఇంట్లు మంజులు చేస్తుందని అన్నారు. వచ్చే స్థానిక ఎన్నికల్లో దివ్యాంగులందరూ కాంగ్రెస్ పార్టీ అభ్యర్థులకు ఓటు వేసి భారీ మెజార్టీతో గెలిపించాలని కోరారు. ఈ కార్యక్రమంలో కాంగ్రెస్ గ్రామ అధ్యక్షుడు కానుమోని జంగయ్య, ఉపాధ్యక్షులు కాసాని వెంకటయ్య, యూత్తి కాంగ్రెస్ ఇబ్రహీంపట్టం నియోజకవర్గం ఉపాధ్యక్షులు గౌరిగే హరికిషన్, గ్రామ శాఖ యూత్తి కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులు కంబాలవల్లి రమేష్, ఉపాధ్యక్షులు గుండమల్ల వంతీ, కాసాని శ్రావణ్, జోగు జంగయ్య, మాజీ వార్డు సభ్యులు రత్నాల జంగయ్య, జిల్లా రమేష్, కిపన్ నాయక్, రాజు నాయక్, వెంకటమ్, వెంకటయ్య, శ్రీతేలం, కృష్ణ, మల్లేష్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

మాజీ ప్రధానమంత్రి మన్సోవాన్ సింగ్

మరణం కాంగ్రెస్ పార్టీకి తీర్చి లాటు

చండూర్ డిసెంబర్ 27 (శాసనసభ మ్యాన్): గట్టుపుల్ మండల కేంద్రంలో మండల అధ్యక్షుడు నామని జగన్నాథం ఆధ్యర్యంలో మాజీ ప్రధాని మన్సోహన్ సింగ్ మరణించిన సందర్భంగా సంతాపం ప్రకటించి వారి చిత్రపటానికి పూలమాలలు వేసి, నివాశలు అర్పించడం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమంలో గట్టుపుల్ మండల కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకులు, కార్యకర్తలు పెద్ద ఎత్తున పాలోనారు

ପ୍ରାଦିରାବାଦିଲାର ଅତିବେଗିଣିତରେ ପ୍ରେକ୍ଷି..
ଇନ୍ଦ୍ରରୁ ସାହ୍ଯବେର ଉଦ୍‌ଦୟଗୁଳୁ ମୁଣ୍ଡି

శాసనసభ / ప్రౌదరాబాద్: అతివేగంగా బైక్ నడిపి డివైడర్సు థీకాట్టడంతో ఇద్దరు సాష్ట్వేవేర్ ఉద్యోగులు ప్రాణాలు కోల్పోయారు. ఈ ఘుటను ప్రౌదరాబాద్ నగరంలోనీ మాదాపూర్ పోలీస్ స్టేషన్ పరిధిలో చోటు చేసుకుంది. బోరబండకు చెందిన ఆకాష్మ్య రఘుబాబు అర్థరాత్రి సమయంలో బోరబండ నుంచి మాదాపూర్ వెళ్తుండగా.. మాదాపూర్ 100 ఫీట్ లోడ్లోని పర్యుత్ నగర్ చౌరస్తా నమివంలో బుల్లెట్ బైక్ అదుపుత్పప్పి డివైడర్సు థీకాట్టింది. ఈ ప్రమాదంలో ఘుటనా స్థలిలోనే ఒకరు మృతి చెందగా.. ఆస్పత్రిలో చికిత్స పొందుతూ మరొకరు మృతి చందారు. బైక్ నడిపిన యువకుడు మర్యాద మత్తులో ఉన్నాడని, అతి వేగమే ప్రమాదానికి కారణమని పోలీసులు అనుమానిస్తున్నారు. పోస్టుమార్పం నిమిత్తం మృతదేహాలను ఉన్నానియా ఆస్పత్రికి తరలించారు. కాగా, ప్రమాదానికి సంబంధించిన దృశ్యాలు అక్కడి సీసీ కెమెరాల్లో రికార్డ్ చేయ్యాయి. గంజాయి విక్రయిస్తూ టెక్కీ అరెస్ట్ గంజాయి విక్రయిస్తూ ఓ సాష్ట్వేవేర్ ఇంజినీర్ పోలీసులకు పట్టుబడ్డాడు. ప్రౌదరాబాద్ కూకటపల్లి ప్రాంతంలోని వసంత్ నగర్ బస్టోమ్లో భరత రమేష్ బాబు అనే సాష్ట్వేవేర్ ఇంజినీర్ గంజాయి విక్రయస్తుండగా ఎస్టీవ్ఎఫ్ పోలీసులు పట్టుకొన్నారు. నిందితుడి నుంచి 1.1 కేజీల గంజాయి స్యాఫ్టీనం చేసుకున్నారు. ఖమ్ముడు ప్రాంతానికి చెందిన సంతోష్ అనే వ్యక్తి తరచు అక్కడ్చుంచి గంజాయిని తీసుకువచ్చి రమేష్ బాబుకి ఇచ్చి అమ్మకాలు జిరపిస్తూ ఉండేవాడని పోలీసులు తెలిపారు. శుక్రవారం కూడా ఖమ్ముడు నుంచి తీసుకువచ్చిన గంజాయిని రమేష్ బాబుకు ఇస్తున్న సమయంలో పోలీసులు పట్టుకొన్నారు. అయితే, సంతోష్ మాత్రం గంజాయి ఇచ్చి దొరక్కుండా పారిపోయాడు. రమేష్ బాబును పోలీసులు అరెస్ట్ చేసి గంజాయితోపాటు సెల్ఫోన్ స్యాఫ్టీనం చేసుకున్నారు.

ఆర్థిక విధానాలపై మన్స్తవాన్సి చెరగని మద్దతు బలమైన దేశంగా నిలబడేలా చర్యలు

మ్యాథీలీ, డిసెంబర్ 27(తానవసభ)భారత ఆర్థిక విధానాలపై మనోహన్ సింగ్ చెరగని ముద్ర వేశారు. ఆస్ట్రీప గవర్నర్గా, ప్లావింగ్ కమిషన్ వైన్ ప్రెర్ఫెన్స్‌గా, కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రిగా, ప్రధానమంత్రిగా ఆయన తీసుకున్న నిర్దయాలతో ఆధునిక ప్రపంచంలో భారతీసు ఒక బలమైన ఆర్థిక శక్తిగా నిలబడేలా చేశారు. సమయం వచ్చినప్పుడు ఏ శక్తి అవసరు. ప్రపంచంలో భారత్ కీలక ఆర్థిక శక్తిగా అవసరించడం అన్నది అలాంటి ఆలోచనే అని నేనీ సభకు చెప్పాలనుకుంటున్నా అంటూ 1991లో కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రిగా తొలి బడ్జెట్ ప్రసంగంలో ఆయన చేసిన వ్యాఖ్యలు బాగా ప్రాచుర్యం పొందాయి. ఆర్థిక వ్యవస్థను సరళీకరించి భారతదేశం ప్రపంచంలోనే ఆర్థిక సూపర్ పవర్గా మారదానికి మార్గం సుగమం చేసిన మనోహన్ సింగ్ మన పీఎసి నరసింహ రావు చెక్కిన శిల్పమే. విద్యావేత్తగా, ఆర్థికవేత్తగా మనోహన్ తనదైన ముద్ర వేశారు. ఆర్థిక రంగంలో ఆయన అనుభవం, జ్ఞానంతో ఎన్నో గొప్ప అవకాశాలు ఆయనను వెతుక్కుంటూ వచ్చాయి.

1991లో దేశం కలినమైన ఆర్థిక సంక్షేఖాన్ని ఎదురూంటున్న సమయంలో ప్రధానిగా ఎన్నికెన పీఎసి నరసింహరావు ఆర్థిక గవర్నర్గా ఉన్న మనోహన్ సింగ్కు అనూహ్యంగా తన క్యాబినెట్లో చోటు కల్పించి ఆర్థిక మంత్రిని చేశారు. దేశాన్ని ఆర్థిక సంక్షేఖం నుంచి బయటవడేనే కీలక బాధ్యతను అప్పగించారు. ఈ సమయంలోనే దేశంలో ఆర్థిక సంస్కరణలకు, సరళతర విధానాలకు మనోహన్ సింగ్ శ్రీకారం చుట్టరు. దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థకు కొత్త దిశను చూపించారు. ఆర్థిక సంక్షేఖం నుంచి భారతీసు గృహిక్కించడమే కాకుండా, ప్రపంచంలో వేగంగా వృద్ధి చెందుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థల్లో ఒకటిగా దేశాన్ని నిలిపారు. 1992లో పీఎసి

మన్సోహన్‌నింగ్ కలిసి ప్రవేశపెట్టిన ఆర్థిక సంస్కరణలే ప్రపంచంలో మన దేశం తలెత్తుకుని నిలబడేలా చేశాయని ఆర్థిక రంగ నిపుణులు చెబుతంటారు. 2004 నుంచి 2014 వరకు భారత ప్రధానిగా సేవలందించిన మన్సోహన్ సింగ్ దేశంలో ఎన్నో సంస్కరణలను తీసుకొచ్చారు. పైకి మృదుస్వభావిలా కనిపించినా దేశం కోసం తీసుకునే నిర్ణయాల్లో అత్యుంత కరినంగా వ్యవహారించారు మన్సోహన్ సింగ్. 2008లో చారిత్రాత్మకమైన భారతదేశం-అమెరికా పోర అఱు ఒప్పందంపై సంతకం చేశారు మన్సోహన్ సింగ్. భారతదేశం ప్రపంచ అఱు మార్కెట్‌కి ప్రవేశించాడనికి, ఇంధన సంక్షోభాన్ని అధిగమించడానికి ఈ ఒప్పందం దోహదపడింది. యూపీల్ ప్రభుత్వానికి బయలీ నుంచి మద్దత్తిచ్చిన లెప్ప పాటీలు ఈ ఒప్పందాన్ని తీవ్రంగా వ్యక్తిరేకించాయి. మద్దతు ఉపసంహారించుకున్నాయి. అయినా మన్సోహన్ సింగ్ వెనక్కి తగ్గలేదు. అవసరమైతే ప్రధాని పదవికి రాజీనామా చేసేందుకు కూడా సిద్ధమయ్యారు.

**మానమే మన్సోవాన్ సమాధానం
విమర్శలకు..పనితనంతో జవాబు
చలితై తనను గుర్తిస్తుందని ఆనాడే వెల్లడి**

మ్యాట్లిట్,డిసెంబర్27(శాసనభి): రాజకీయాల మకిలి అంటని మహానేత మనోహరాన్ సింగ్. అందుకే యాపిఎ హాయాంలో పదేళు ప్రధానిగా ఆయన ఎన్ని విమర్శలు వచ్చినా హొనంగా భరించారు. హొనముని అంటూ అంతా హేళన చేసినా పల్లెత్తు మాట కూడా మాట్లాడే వారు కాదు. తన పని చేసుకుంటూ మందుకు వెళ్లడం మాత్రమే ఆయనకు అలవాటు. ఓరకంగా చెప్పాంటే పివి సాన్నిహిత్యంతో ఆయన కూడా తక్కువ మాట్లాడడం.. ఎక్కువ పనిచేయడం అన్నది అలవాటు చేసుకున్నారేమో. అయితే పదవిలో ఉన్నంతకాలం ఆ విమర్శలపై హొనంగానే ఉన్న ఆయన ఒక పుస్తకం రూపంలో వాటికి కౌంటర్ ఇచ్చారు. 2018లో 'ఛేంజింగ్ ఇండియా-పుస్తకాన్ని విడుదల చేశారు. ఆర్థికవేత్త స్థాయి నుంచి దేశ ప్రధాని వరకు ఎదిగిన తన ప్రయాణాన్ని ఆ పుస్తకంలో వివరించారు. దాని విడుదల సందర్భంగా మనోహరాన్ సింగ్ మాట్లాడారు. 'నేనో హొన ప్రధానినింటూ ప్రజలు కొందరు నన్ను పిలుస్తుండేవారు. ఈ పుస్తకం వారికి సమాధానం ఇస్తుంది. మిాడియా మందు మాట్లాడటానికి భయపడే ప్రధానిని కాను. నేను తరచూ ప్రెన్స్తో మాట్లాడుతుంటాను. విదేశీ వర్గాలను పూర్తిచేసుకొని తిరిగిచేపుడల్లా మిాడియా సమావేశంలో పాల్గొనేవాడిని. వాటన్నింటి గురించి పుస్తకంలో వివరించాను' అని ఆ సందర్భంలో విమర్శకులకు తస్దేన రీతిలో బధిలిచ్చారు. 92 ఏళ్ల మనోహరాన్ సింగ్ వయసురీత్యా తలెత్తిన అనారోగ్య సమస్యలతో గురువారం నిన్న రాత్రి మరణించారు. నోహర్ పదేళ్ల పాటు దేశానికి ప్రధానిగా పని చేశారు. అంతకుముందు ఆర్బీఎ గవర్నర్గా వ్యవహారించారు. ప్రధానిగా పీవి నరసింహరావు హాయాంలో ఆర్థిక మంత్రిగానూ బాధ్యతలు నిర్మించారు. దేశ ప్రధానిగా విశేష సేవలు అందించిన ఆర్థికవేత్త, సంస్కరణలవాది మనోహరాన్ సింగ్

మృతి దేశంలో విషాదం నిపింది. గురువారం రాత్రి 11 గంటల సమయంలో ఆయన మరణవార్త తెలిసిన వెంటనే అందరూ టీవీలకు అతుక్కపోయారు. ఆయన సేవలను గుర్తు చేసుకున్నారు. మాటీ ప్రధాని పీవి నరసింహరావు చెక్కిన శిల్పమే మనోహరాన్ సింగ్.

1991 నుంచి 1996 వరకు దేశ ప్రధానిగా పీవి పనిచేసిన ప్పుడు ఆర్బీఎ గవర్నర్గా ఉన్న మనోహరాన్ సింగ్ ప్రతిభను గుర్తించి ఆర్థికశాఖ మంత్రి బాధ్యతలు అప్పగించారు. 1992లో పీవి, మనోహరాన్ సింగ్ కలిసి ప్రవేశపెట్టిన ఆర్థిక సంస్కరణలే ప్రపంచంలో మన దేశం తలెత్తుకుని నిలబడేలా చేశాయని ఆర్థిక రంగ నిపుణులు చెబుతుంటారు. అలా మన పీవికి గురువుకు తగ్గ శిఘ్రాంగిగా మనోహరాన్ సింగ్ పేరు తెచ్చుకున్నారు. మాటలు లేవు.. మాట్లాడేది

లేదు.. చేయాల్సిన పనులు చేసుకుంటూ వెళ్లే హోమునులుగా వీరు దేశ సేవలో తరించారు. జీవితాంతం వివాద రహితుడిగా మన్మోహన్ హోసంగానే సమాధానం జిచ్చేవారు. తనపై విమర్శలను పెర్చగా వట్టించుకోకుండా తనపని తనంతో జవాబు ఇచ్చేవారు. అందరికంటే ఈ చరిత్రే నామై దయ చూపుతుందని మాజీ ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్ పదేశ్శకితం అన్న మాటలివి. ఇప్పుడు అవి నిజమని నిరూపించి వెళ్లిపోయారని అన్నారు కాంగ్రెస్ ఎంపీ శశిధరుర్. మన్మోహన్ సింగ్ మృతిషై ఆయన తీవ్ర దిగ్భూతి వ్యక్తంచేశారు. ఈసందర్భంగా ప్రధానిగా చివరి మిండియా సమావేశంలో ఆయన అన్న మాటలను గుర్తుచేసుకున్నారు. సమకాలీన మిండియా లేదా పార్లమెంట్లో ప్రతిపక్ష పార్టీల కంటే ఈ చరిత్ర నామై దయ చూపుతుందని నేను నిజాయతీగా నమ్ముతున్నా అని 2014లో మన్మోహన్ సింగ్ అన్నారు. సరిగ్గా పదేశ్శ తర్వాత ఆ మాటలు నిజమని ఇప్పటికే నిరూపించారని శశిధరుర్ రాసుకొచ్చారు. 2014 జనవరి తన నాటి ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్ మిండియా సమావేశం నిర్వహించారు. ఆ సమయంలో జాతీయ మిండియా విలేకరి ఒకరు ఆయనను ఓ ప్రశ్న అడిగారు. ‘కొన్ని సందర్భాల్లో మిండియా పని చేయడానికి నిరాకరించారని, మిండియా మంత్రులను నియంత్రించుకోలేక పోతున్నారని ప్రచారం జరుగుతోంది. దీనిషై మిండిస్టా.. సమకాలీన మన్మోహన్ ను ప్రశ్నించారు. దీనికి ఆయన స్పందిస్తా.. సమకాలీన మిండియా లేదా పార్లమెంట్లో ప్రతిపక్ష పార్టీల కంటే ఈ చరిత్ర నామై దయ చూపుతుందని నేను నిజాయతీగా నమ్ముతున్నా. క్యాబినెట్ వ్యవస్థలో జరిగే అన్ని విషయాలను నేను బయటపెట్టలేను. సంకీర్ణ పాలనలో నెలకొనే పరిస్థితులు, ఇంబుందులను దాటుకొని నేను చేయగిలిగినంత ఉత్తమంగా పనిచేశానని బదులుచ్చారు. అయితే మన్మోహన్ను పదేశ్శ విమర్శించిన మోడీ మాత్రం.. ఇప్పుడు ఎన్ని విమర్శలు వచ్చినా హోసంగా ఉండడం గమనించవచు).

పీఎం దార్జనికతకు ప్రతిరూపం మన్సోవాన్ సింగ్ !

పివి ప్రధాని కాకుండా ఉండివుంటే భారతదేశ గతి మరోలు ఉండేది. ఇప్పటిలా దేశం పరుగైతేది కాదేమో. ఆర్థిక సంస్కరణలతో దేశానికి పూడి వేసిన పిలి... తన కార్యాచరణ కోసం నిపుణులైన వారిని అనాడు ఎంపిక చేసుకున్నారు. అలా ఎంపిక చేసుకున్న వారిలో అగ్రగణ్యాలు మన్సోహన్ సింగ్. ఆర్థిక సంస్కరణ లకు బీజం వేయాలన్న లక్ష్యాతో పివి చాల లోతుగా ఆలోచించి నిర్దయాలు తీసుకున్నారు. ఈ క్రమంలో అనాడు ప్రణబ్ ముఖ్యీ లాంటి వారిని కూడా కాదని ఆర్థిక శాఖను ఏరికోరి మన్సోహన్ సింగ్కు కళబెట్టారు. తన ప్రణాళిక మేరకు మన్సోహన్ మాత్రమే పనిచేయగల సమర్థుడని పివి నమ్మారు కాబట్టి ఆర్థిక సంస్కరణల రథం పరుగితింది. అర్థబిబ గవర్నర్గా మాత్రమే.. పెద్దగా ఎవ్వరికి గుర్తింపులేని మన్సోహన్ ఆనాడు పివి కేచినేటలో చేరడంతో ఆయన ప్రతిథ కూడా బయటపడింది. పివి ప్రధానిగా బాధ్యతలు చేపట్టి నాటికి దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ ఆస్తివ్యవస్థంగా ఉంది. విదేశి బ్యాంకుల్లో బంగారం కుదుబెట్టారు. నిరుద్యోగం తాండవిస్తోంది. ఇవన్నీ బాగా ఆకశింపుచేసుకున్న నేతగా పివి నరసింహరావు ముందుగా దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను చక్కిద్దాలన్న సంకల్పంతో తన కార్యాచరణను ప్రారంభించారు. అలా పివి తనకు చేదోడువాడోడుగా, రాజకీయ మకిలి అంటని మన్సోహన్ను ఎంచుకోవడం ఓ పెద్ద మైలురాయిగా

చెప్పుకోవాలి. అలా పివి మార్గనిద్దేశనంలో మనోహన్ ఆర్థికమంత్రిగా తనవంతు ప్రయత్నాలు మొదలు పెట్టారు. ఆ సంస్కరణలే నేటికీ మనకు అన్నం పెడుతున్నాయి. పివి తీసుకుని వచ్చిన సంస్కరణలను ఆనాడు అంతా వ్యతిరేకించి నా.. ఇవాళ మనమంతా విదేశాల వైపు చూడగులుగుతున్నా.. విదేశీ చదువులకు వెళుతున్నా విదేశీ వస్తువులను కొనగలుగుతున్నా.. అందుకు ఆనాటి సంస్కరణలే బీజం వేశాయి. అలా తొలిసారి మనోహన్ సింగ్కు ఆర్థికమంత్రిగా 1991లో బడైట్ ప్రవేశ పెట్టారు. ఆథనిక భారత్తు వైపు అగుగులు వేయించిన 1991 బడైట్‌పై మనోహన్ సింగ్కు సాంత పార్టీ నుంచి కూడా తీర్చ వ్యతిరేకిత వ్యక్తమైంది. ముఖ్యంగా ఎరువులు, పెట్రోల్, ఎల్పిటీ ధరలను పెంచడం చాలామంది ఎంపిలకు మింగుడు పడలేదు. కానీ, మనోహన్ మాత్రం ఆ వ్యతిరేకటను చాలా సున్నితంగా స్వీకరించారు. ఇదంతా ఆనాటి ప్రధానిగా పివి అంతరంగం నుంచి వచ్చిన నిర్ణయం. అందుకే నాటి ప్రధాని పీచి నరసింహరావు కూడా సభ్యులను ఒప్పించే భారం మనోహన్ పై వేసి మౌనంగా ఉండిపోయారు. ఈనేపర్చార్లో మనోహన్ తోటి సభ్యులను ఒప్పించి.. మెప్పించి ముందడగు వేశారు. ప్రధానిగా పీచి నరసింహరావు బాధ్యతలు చేపట్టగానే.. ఆర్థికమంత్రిగా మనోహన్ సింగ్కును ఎంపిక చేశారు. ఈ నిర్ణయం

మన్సోహన్తో విడచియరాని బంధం ఇరుదేశాల బంధం బలశేతం **ఆగ్రరాజ్యం అమెరికా నివాళి**

వాణింగ్ న్సెంబర్ 27 శాసనసభా): ప్రముఖ ఆర్థికవేత్త, భారత మాజీ ప్రధాని మనోహరాన్ సింగ్ మృతివట్ల అగ్రాజ్యం అమెరిక సంతాపం వ్యక్తం చేసింది. యూఎస్-భారత్ వ్యాహోత్తు భాగస్వామ్యం బలోపేతం చేయడంలో మనోహరాన్ సింగ్ గ్రేట్ చాంపియన్ అని కొనియాడింది. ఈ మేరకు యునైటెడ్ స్టేట్ల సెక్రటరీ ఆఫ్ స్టేట్ అంటోనీ లీంకెన్ ఒక ప్రకటన విడుదల చేశారా గత రెండు దశాబ్దాలలో భారత్, అమెరికా మధ్య అధనాత్మ సంబంధానికి పునాది వేయడంలో డాక్టర్ సింగ్ సహకారాన్ని సందర్శింగా ఆయన గుర్తు చేశారు. మాజీ ప్రధానమంత్రి డాక్టర్ మనోహరాన్ సింగ్ మరణించినందుకు భారతదేశ ప్రజల యునైటెడ్ స్టేట్ వ్యాధుపూర్వక సంతాపాన్ని తెలియజేస్తేందు యూఎస్-భారత్ వ్యాహోత్తుక భాగస్వామ్యం మరింత బలపర్చి వారిలో మనోహరాన్ సింగ్ ఒకరు. భారత దేశ అభివృద్ధికి ఆయన గొప్ప పునాదులు వేశారు. యుఎస్-ఇండియా పోర అఱు సహకారి ఒప్పందాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్ళడంలో మనోహరాన్ సింగ్ కీలకంగా వ్యవహారించారు. ఈ ఒప్పందం భారత్ అమెరికాల మధ్య బంధాన్ మరింత దృఢంగా చేసింది. ఆర్థిక సంస్కరణలతో భారత వేగవంతమైన ఆర్థిక వృద్ధికి దోషాదపడిన మనోహరాన్ సింగ్ ఎప్పటికీ గుర్తు ఉండిపోతారు. ఇందియా, యునైటెడ్ స్టేట్ మరింత సంబంధాలను బలోపేతం చేయడం కోసం కృషి చేసిన మనోహరాన్ సింగ్ అంకితభావాన్ని ఎల్లప్పుడూ గుర్తుంచుకుంటాం” అపేరొన్నారు. సరికౌత్త ఆర్థిక సంస్కరణలతో దేశానికి దిశ, దచ్చాపాపిన ప్రధానిగా మనోహరాన్ సింగ్ను ఈ చరిత్ర ఎన్నిటి గుర్తుంచుకుంటుంది. ఇక, ఆయన హాయాంలో అమెరికాతో జిరిగి అఱుబప్పందం పెను సంచలనమే...! కాంగ్రెస్ అగ్ర నాయకురాలై సోనియాగాంధీ సహా సాంత పార్టీ నుంచే తీవ్ర వ్యక్తిరేకత వచ్చినా దానిపై ఆయన (బిట్టినిప్పిరట్టిని కూతినించి) దైర్యంగా ముందుకొల్పారు. తన మైనార్టీ ప్రభుత్వానికి వామపక్షాలు మద్దతు ఉపసంహరించుకొని పొచ్చరికలు జారీ చేసినా వెరవకుండం 2008లో అగ్రరాజ్యంతో అఱుబప్పందం చేసుకున్నారు అందుకేనేమో.. నాటి అమెరికా అద్భుతుడు బంధువు కు ఈయనం ప్రత్యేక అభిమానం. ఈ ఒప్పందం కుదిరిన రెండేళ్ తర్వాత

కెనడాలోని టూరంటో వేదికగా జీ20 సదస్య జిరిగింది. ఈ సందర్భంగా ఒబామా మాట్లాడుతూ మన్సోహన్‌పై ప్రశంసలు కురిపించారు. 'ప్రధాని చెబితే ప్రజలు తప్పకుండా వింటానే మాటను మిారు నిజం చేశారని ఈ వేదికపై నుంచి నేను బలంగా చెబుతున్నా' అని ప్రశంసించారు. ఆ తర్వాత తాను రాసిన 'ఎ ప్రామిన్స్ ల్యాండ్' పుస్తకంలోనూ మన్సోహన్ గురించి ఒబామా ప్రత్యేకంగా ప్రస్తుతించారు. ఆయన అసాధారణ ప్రతిథి కలిగిన నిజాయతీవరుడు అని ఆభివర్షించారు. భారత ప్రజల శేయస్సు, ఆర్థిక సంస్కరణల కోసం ఆయన నిబద్ధతతో పనిచేశారని ప్రశంసించారు. తన సంస్కరణ లతో ఎంతోమందిని పేదరికం నుంచి బయటకు తీసుకొచ్చారన్నారు. తెలివైన, ఆలోచనాత్మక మైన, కపటం లేని నిజాయతీతో కూడిన వ్యక్తిత్వం మన్సోహన్ సౌంతమని కొనియాడారు. 1998లో భారత్ పోర్ట్లూన్ 2 అఱుపిరీక్షలు నిర్వహించింది. దీనిపై అప్పట్లో అగ్రరాజ్యం ఆగ్రహం వ్యక్తంచేసింది. ఈ క్రమంలోనే అంతరాజ్యతీయ అఱాటిక్ ఎనర్జీ ఎజెస్సీ మనపై పాక్షిక ఆంక్షలు విధించింది. అయితే, అమెరికాతో మన్సోహన్ చేసుకున్న అఱుభవ్యందం తర్వాత భారత్ పై ఉన్న ఈ ఆంక్షలు తొలగిపోయాయి.

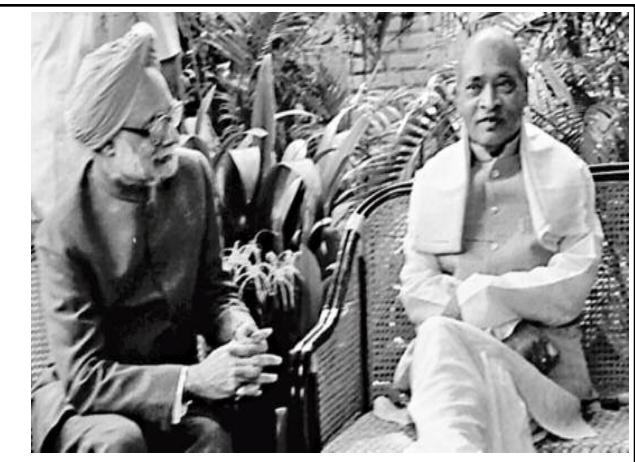
**మన్మహి పాయంలో చాలత్తక నిర్దయాలు
సమాచారమాక్క చేట్టుం...డివోభ పోమా
ఎలిష్ట గుల్ఫంపు కార్బూ ఆధార్కు శ్రీకారం**

స్వాధీని, డిసెంబర్ 27 (శాసనసభ) :మాజీ ప్రధాని, ప్రముఖ ఆర్థికవేత్త మనోహన్ సింగ్ భారత ఆర్థిక విధానాలపై చెరగని ముద్ర వేశారు. ఆర్థిక సంక్షేధం నుంచి భారతీయ గ్రటిక్షీండమే కాకుండా, ప్రపంచంలో వేగంగా వ్యాపించే చెందుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థల్లో ఒకటిగా దేశాన్ని నిలిపారు. ప్రధానిగా పదేళ్లు సేవలందించిన ఆయన దేశ చరిత్రలో ఎన్నో కరినమైన నిర్విశ్వాసాలు తీసుకున్నారు. దేశాభివృద్ధిలో తనదైన ముద్ర వేశారు. దేశానికి సరికొత్త దశ, దిశ చూపిన ప్రధానిగా చరిత్రలో నిలిచిపోయారు. 2004 నుంచి 2014 వరకు భారత ప్రధానిగా సేవలందించిన మనోహన్ సింగ్ మొదటి పర్యాయంలోనే దేశంలో ఎన్నో సంస్కరణలను తీసుకొచ్చారు. ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన ప్రతి సమాచారాన్ని తెలుసుకునే హక్కు సామాన్యలకు ఉండాలనే లక్ష్యంతో సమాచార హక్కు చట్టాన్ని తెచ్చారు. గ్రామిణ ప్రజలకు వ్యవసాయీతర ఉపాధి కల్పించాలనే ఉద్దేశంతో చారిత్ర ఉపాధి హామి పథకానికి శ్రీకారం చుట్టారు. ప్రతి శారుడికి ఒక విశిష్ట గుర్తింపు సంభ్య ఉండాలని ఆధార్ వ్యవస్థను తీసుకొచ్చారు. గ్రామిణ ప్రజల ఆరోగ్యం కోసం నేపసల్ రూరల్ హెల్ప్ మిషన్ చేపట్టారు. మనోహన్ సింగ్ పాలనాకాలంలోనే దేశంలో 3జీ, 44 సేవల ప్రారంభంతో మొబైల్ సాంకేతిక విషాదం ఊపందుకుండి ప్రైవేటు పారశాలల్లోయు కొండరు పేద విద్యార్థులకు ఉచితంగా చదువుకునేలా నిబంధనలు రూపొందించింది. సామాన్యాగి చేతి పాపవిత్రాస్తంలాంటి సమాచార హక్కును అందించింది. దేశంలో కోట్ల మంది చిన్న, సన్నకారు రైతులకు రూ. 72 వేల కోర్కె రుణమాఫీ చేసిన ఘనత మనోహన్ ప్రభుత్వానికి రక్షణుండి మనోహన్ ప్రభుత్వంలో దేశంలో జరిగిన మార్పులను గుర్తించి ప్రజలు 2009లో మరోసారి యూపీల ప్రభుత్వానికి అవకాశ

ఇచ్చారు. 2009 మే 22న మనోహన్ సింగ్ రెండోసారి ప్రధానిగా భార్యతలు చేపట్టారు. పైకి మృదుస్వభావిలా కనిపించినా దేశం కోసం తీసుకునే నిర్జయాల్లో అత్యుత్త కరిసంగా వ్యవహరించారు. ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా తెలంగాణ ఏర్పాటు, ఉపాధి హోమింగ్ పథకం ప్రారంభం వంటి ఎన్నో కీలక పరిణామాలు ఆయన ప్రధానిగా ఉన్నప్పుడే చోటుచేసుకున్నాయి. 2008లో చారిత్రాత్మకమైన భారతదేశం-అమెరికా పొర అఱు ఒప్పందంపై సంతకం చేశారు. భారతదేశం ప్రపంచ అఱు మార్కెట్లోకి ప్రవేశించడానికి, ఇంధన సంక్లోభాన్ని అధిగమించడానికి ఈ ఒప్పందం దోహదపడింది. యూహీ ప్రభుత్వానికి బయలి నుంచి మద్దత్తిచ్చిన లెష్ట్ పార్టీలు ఈ ఒప్పందాన్ని తీవ్రంగా వ్యక్తిరేకించాయి. మర్దతు ఉపసంహరించుకున్నాయి. అయినా మనోహన్ సింగ్ ఎక్కడా వెనక్కి తగ్గలేదు. అవసరమైతే ప్రధాని పదవికి రాజీనామా చేసేందుకు కూడా సిద్ధమయ్యారు.

అందరినీ ఆశ్చర్యానికి గురిచేసింది. ఎట్లుకేలకు ఆయన 1991 జూలై 24న గతంలో ఎప్పుడూ మాడని, భారత్ తలెత్తుకుని మంచుకు సాగేలా బడ్జెట్‌ను ప్రవేశ పెట్టారు. తన బడ్జెట్‌లోనీ వివిధ అంశాలను మన్సోహన్ ఆనాడు మిండియాకు స్పష్టంగా వివరించారు. దానిని 'బ్యాడెట్ విత్ పూళ్యమన్ ఫేన్‌గా ఆఖిపర్చించారు. తీవ్ర విమర్శన మధ్య కూడా ఎరువులు, పెట్రోల్, ఎల్పీజి ధరల పెంచున సమర్థించారు. మరొపైపు సొంత పార్టీ నేతుల్లో వచ్చిన అసంతృప్తించి నాటి ప్రధాని నరసింహరావు గమనించి.. ఆగస్టు1న కాంగ్రెస్ పార్లమెంటరి పార్టీ మిణింగ్ ఏర్పాటుచేశారు. ఎంపీలు తప్ప ఆగ్రహం, అసంతృప్తిని బహిరంగంగా వెళ్లగక్కేందుకు అవకాశం ఇచ్చారు. వాటిని మన్సోహన్ నేరుగా ఎదురొచ్చి సమాధానం చేపేలూ నరసింహరావు మానంగా ఉన్నారు. ఈ సమావేశం 2, :

ఆ నెల ఆర్బిట్ తన వద్ద ఉన్న 41 టన్నుల బంగారాన్ని భ్యాంక్ ఆఫ్ ఇంగ్లాండ్ వద్ద కుదవపట్టి విదేశీ మారక ప్రవాయాన్ని తెచ్చుకొంది. ఇది కూడా కొన్నాళ్ల మాత్రమే దేశ అవసరాలు తీర్చగలదు. దీంతో పివి-మన్సోహాన్ జోడీ వ్యతిరేకపు ఎదురీది దేశాన్ని సంకోచ్చ నుడిగుండం నుంచి ఒప్పుకు చేర్చింది. అలా ఒక్క సంస్కరణతో ఆర్థికంగా భారతీయు బలోపేతం చేయడంతో పాటు..దేశాన్ని ప్రపంచ దేశాల సరసన నిలబెట్టే అతిపెద్ద కార్బూక్షమం సాగింది. ఇవాళ మారుమాల గ్రామాలకు చెందిన వారు కూడా ఉన్నత చదువులకు విమానా లెక్కి వెళుతున్నారంటే అందుకు ఆనాటి ప్రధాని పివి దార్ఘనికత కారణం.

